

Innst. 207 L

(2016–2017)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Prop. 35 L (2016–2017)

Innstilling fra justiskomiteen om Endringer i passloven og ID-kortloven (nektelse av reisedoku- menter)

Til Stortinget

Sammendrag

Justis- og beredskapsdepartementet foreslår i denne proposisjonen endringer i lov 19. juni 1997 nr. 82 om pass (passloven) og lov 5. juni 2015 nr. 39 om nasjonalt identitetskort (ID-kortloven) for å gjøre det enklere å nekte å utstede eller å tilbakekalle pass og ID-kort for personer når det er grunn til å tro at formålet med reisen er å begå terror eller terrorrelaterte handlinger eller å delta i militær virksomhet i væpnet konflikt i utlandet på rettsstridig måte. Bestemmelsene åpner også for å nekte å utstede eller å tilbakekalle pass og ID-kort dersom det er grunn til å tro at formålet med reisen er å begå brudd på bestemmelser i straffeloven §§ 101 til 107 om folkemord, forbrytelser mot menneskeheten og krigsforbrytelser.

Politiets sikkerhetstjeneste (PST) kjenner til at om lag 90 personer fra Norge har reist til Syria og Irak for å slutte seg til Den islamske stat i Irak og Levanten (ISIL). Det reelle tallet er trolig høyere. Formålet med forslaget er å hindre personer som ønsker å reise til disse eller andre konfliktområder for å begå terrorhandling med videre, i å reise. Selv om lovforslaget er særlig aktualisert av antallet nordmenn som reiser til Syria og Irak for å slutte seg til ISIL, vil den foreslåtte bestemmelsen også kunne få anvendelse for andre konfliktsituasjoner og trusselbilder.

Departementet har merket seg at et flertall av høringsinstansene støtter forslaget, og at flere påpeker at bestemmelsen vil kunne være et viktig virkemid-

del i tillegg til eksisterende tiltak for bekjempelse av terror. Selv om den foreslåtte bestemmelsen ikke vil ramme mange, er det likevel av sentral betydning å ha tilstrekkelige virkemidler til å kunne nekte pass i de få, men alvorlige tilfellene der man har tilstrekkelige holdepunkter for å tro at formålet med reisen er slike handlinger, men der det ikke foreligger sannsynlighetsovervekt. Departementet har forståelse for de innvendinger som har kommet mot at forslaget legger terskelen for å nekte pass så vidt lavt, sett hen til at nektelse av reisedokumenter er inngripende overfor den som blir rammet. Imidlertid er forslaget rettet mot å forhindre mulige fremtidige, svært alvorlige lovbrudd med høye strafferammer og omfattende skadepotensial. Departementet finner derfor, alle forhold tatt i betraktning, at det er behov for en særskilt bestemmelse som åpner for å nekte pass, med lavere krav til sannsynlighet enn etter gjeldende bestemmelse.

Forslaget vil kunne medføre at noen flere pass vil tilbakekalles årlig, samt at det eventuelt må treffes nye vedtak årlig, noe som vil medføre noe økt ressursbruk for politiet. Det er også grunn til å regne med at vedtak om å nekte pass vil bli påklaget til Politidirektoratet. Departementet legger imidlertid til grunn at antallet vedtak ikke vil være større enn at det kan dekkes innenfor gjeldende budsjettammer. Det må også foretas enkelte mindre endringer i passsystemet slik at det nye grunnlaget for nektelse av pass kan anmerkes. Disse endringene vil anslagsvis koste ca. 400 000 kroner og dekkes innenfor gjeldende budsjettammer.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Kari

Henriksen, lederen Hadia Tajik og Lene Vågslid, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Hårek Elvenes, Peter Christian Frølich og Anders B. Werp, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen og Ulf Leirstein, fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, og fra Senterpartiet, Jenny Klinge, viser til at Justis- og beredskapsdepartementet i denne proposisjonen foreslår endringer i passloven og ID-kortloven for å gjøre det enklere å nekte å utstede eller å tilbakekalle pass og ID-kort for personer når det er grunn til å tro at formålet med en reise er å begå terror eller terrorrelaterte handlinger eller å delta i ulovlig militær virksomhet i væpnet konflikt i utlandet.

Komiteen viser til at bestemmelsene også åpner for å nekte å utstede eller å tilbakekalle pass og ID-kort dersom det er grunn til å tro at formålet med reisen er å begå brudd på bestemmelser i straffeloven §§ 101 til 107 om folkemord, forbrytelser mot menneskeheten og krigsforbrytelser.

Komiteen viser til at Politiets sikkerhetstjeneste (PST) erfarer at ca. 90 personer fra Norge har reist til Syria og Irak for å slutte seg til Den islamske stat i Irak og Levanten (ISIL). Det reelle tallet er trolig høyere. Komiteen viser til at formålet med forslaget er å hindre personer som ønsker å begå nevnte handlinger, i å reise.

Komiteen viser til at lovforslaget er særlig aktuelt med tanke på antallet nordmenn som reiser til Syria og Irak for å slutte seg til ISIL. Samtidig vil den foreslåtte bestemmelsen også kunne få anvendelse for andre konfliktsituasjoner og trusselbilder.

Komiteen registrerer at forslaget vil kunne medføre at noen flere pass vil tilbakekalles årlig, samt at det eventuelt må treffes nye vedtak årlig, noe som vil medføre noe økt ressursbruk for politiet. Det er også grunn til å regne med at vedtak om å nekte pass vil bli påklaget til Politidirektoratet. Komiteen registrerer at departementet legger til grunn at antallet vedtak ikke vil være større enn at det kan dekkes innenfor gjeldende budsjettammer. Det må også foretas enkelte mindre endringer i passsystemet slik at det nye grunnlaget for nektelse av pass kan anmerkes. Disse endringene vil anslagsvis koste ca. 400 000 kroner og kan dekkes innenfor gjeldende budsjettammer.

Oslo, i justiskomiteen, den 7. mars 2017

Hadia Tajik

leder

Peter Christian Frølich

ordfører

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i passloven og ID-kortloven (nektelse av reisedokumenter)

I

I lov 19. juni 1997 nr. 82 om pass skal § 5 tredje ledd bokstav e og ny bokstav f lyde:

- e) vilkårene for innlevering av tidligere utstedt pass etter § 7 første ledd bokstav e første alternativ er til stede;
- f) *det er grunn til å tro at formålet med reisen er å begå en handling som rammes av bestemmelsene i straffeloven §§ 101 til 107 om folkemord, forbrytelser mot menneskeheten og krigsforbrytelser eller straffeloven §§ 131 til 145 om terrorhandlinger og terrorrelaterte handlinger.*

II

I lov 5. juni 2015 nr. 39 om nasjonalt identitetskort skal § 5 tredje ledd bokstav c og ny bokstav d lyde:

- c) søkeren tidligere har forfalsket eller brukt falskt nasjonalt ID-kort med reiserett, rettsstridig har overlatt kortet til tredjemann eller på annen måte har misbrukt det
- d) *det er grunn til å tro at formålet med reisen er å begå en handling som rammes av bestemmelsene i straffeloven §§ 101 til 107 om folkemord, forbrytelser mot menneskeheten og krigsforbrytelser eller straffeloven §§ 131 til 145 om terrorhandlinger og terrorrelaterte handlinger.*

III

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.